

Protokół

2. posiedzenia, 4. sesyi, VI. peryodu Sejmu galicyjskiego z dnia 10. września 1892.

Początek posiedzenia o godzinie 11 minut 25 przed południem.

Przewodniczący Marszałek krajowy J. O. Eustachy książę Sanguszko

Sekretarze pp. Stanisław Jędrzejowicz, Dr. Franciszek Paszkowski, X. Mikołaj Siczynski, Józef Wiktor.

Obecnych posłów 108.

Ze strony c. k. Rządu c. k. Radca dworu Włodzimierz hr. Łoś.

Marszałek konstatuje dostateczną ilość posłów i otwiera posiedzenie.

Marszałek podaje do wiadomości, że protokół 1. posiedzenia jest w biurze sejmowym wyłożony do przejrzenia.

Sekretarz p. Józef Wiktor odczytuje spis petycyj wniesionych po dzień 10. września b. r., które przydzielono następującym komisjom:

Komisji budżetowej L. s. 16, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 40, 41, 42, 43.

Przy odczytaniu petycji l. s. 13 przemawia p. Trzeciecki i wnosi odesłanie jej do komisji gospodarstwa krajowego.

Izba bez rozprawy uchwała zgodnie z tym wnioskiem.

Przy odczytaniu petycji do L. s. 17 przemawia p. Merunowicz i stawia wniosek odesłania tej petycji do komisji budżetowej z poleceniem zdania o niej sprawy ustnie na jednym z najbliższych posiedzeń.

Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy.

Następnie przydzielono komisji szkolnej petycję do L. s. 14, 20.

Komisji administracyjnej L. s. 15, 19.

Komisji petycyjnej petycję L. s. 18.

Przy odczytaniu petycji do L. s. 39 wnosi p. Wiktor wybór komisji drogowej z 14 członków złożonej i odesłanie niniejszej petycji do tej komisji.

Izba uchwała zgodnie z wnioskiem bez rozprawy wybór komisji drogowej, poczem przekazuje petycję L. s. 39 tejże komisji.

Sekretarz p. X. Siczynski czyta następującą petycję:

Wniosek.

Wysoki Sejm raczy uchwalić następujące ustawy, zmieniające statut krajowy i krajową ordynacją wyborczą.

I.

Ustawa

z dnia . . . dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskim, zmieniająca §. 3 statutu krajowego z dnia 26. lutego 1861 roku.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskim rozporządzam, co następuje:

Art. I.

Postanowienie §. 3 statutu krajowego z dnia 26. lutego 1861 i ustawy z dnia 20. września 1866 roku, zawierającej dodatek do §. 9 statutu krajowego (Dz. ust. i rozp. kraj. Nr. 22) znoszą się.

§. 3 statutu krajowego ma brzmieć jak następuje:

Sejm krajowy składa się ze stu pięćdziesięciu sześciu członków, a mianowicie:

a) z trzech arcybiskupów lwowskich, Księcia biskupa krakowskiego, dwóch biskupów przemyskich, biskupa tarnowskiego i biskupa stanisławowskiego.

W razie wakującej stolicy arcybiskupiej lub biskupiej administrator diecezji jest członkiem Sejmu krajowego.

b) Z rektorów uniwersytetów krakowskiego i lwowskiego.

c) Ze stu czterdziestu czterech posłów wybranych, a to:

1) z czterdziestu czterech posłów z klasy wielkich posiadłości gruntowych;

2) z dwudziestu sześciu posłów miast w ustawie wyborczej wymienionych i Izb handlowych i przemysłowych;

3) z siedemdziesięciu czterech posłów reszty gmin Królestwa Galicyi i Lodomerji z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Art. II.

Ustawa niniejsza wchodzi w wykonanie z dniem jej ogłoszenia.

Art. III.

Wykonanie tej ustawy polecam mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

II.

U s t a w a

z dnia . . . dla Królestwa Galicyi i Lodomerji z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, zmieniająca §. 3 sejmowej ordynacji wyborczej z dnia 26. lutego 1861 roku.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomerji z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

Art. I

Postanowienie art. III. sejmowej ordynacji wyborczej z dnia 26. lutego 1861 roku znosi się w jego obecnej osnowie i ma brzmieć, jak następuje:

Lwów wybiera sześciu, Kraków czterech posłów, a każde z innych w §. 2 wymienionych miast po jednym.

Wszyscy do wyboru uprawnieni każdego miasta tworzą jedno ciało wyborcze.

Art. II.

Ustawa niniejsza wchodzi w wykonanie z dniem jej ogłoszenia.

Postanowienia przejściowe.

Art. III.

Zaraz po ogłoszeniu niniejszej ustawy przeprowadzone będą wybory dwóch posłów z miasta Lwowa, a jednego posła z miasta Krakowa. Mandaty posłów wybranych przy tych wyborach trwać będą tylko do końca VI peryodu wyborczego Sejmu galicyjskiego

Art. IV.

Wykonanie tej ustawy polecam memu Ministrowi spraw wewnętrznych.

Dr. Weigel
wnioskodawca.

Fruchtman, M. Michalski, Romanowicz, Klemensiewicz, Czyżewicz, Hoszard, Dr. Mido-wicz, Goldman. Zbyszewski, Dworski, Lenartowicz, Palch, ks. Sawa, T. Merunowicz, W. Rogoyski, Gross, Albin Rayski, Szczepanowski, Balasits Dr. Olpiński, Dr. Rutowski i Żardecki.

Marszałek stwierdza dostateczną ilość podpisów posłów popierających wnioszek i oświadcza, iż postąpi z nim podług regulaminu

Marszałek podaje do wiadomości Izby, iż poseł Siemiginowski wniósł prośbę o udzielenie urlopu na czas trzech tygodni.

Izba w głosowaniu udziela p. Siemiginowskiemu trzytygodniowego urlopu.

Marszałek proponuje przyjęcie na porządek dzienny posiedzenia także pierwszych czytań następujących sprawozdań Wydziału krajowego:

1) Sprawozdanie w sprawie urządzenia nowo wybudowanych dwóch pawilonów w Zakładzie dla obłąkanych w Kulparkowie; 2) Sprawozdanie w sprawie przeniesienia plac maszynisty Zakładu dla umysłowo chorych na Kulparkowie i szpitala św. Łazarza w Krakowie z rubr. II. do rubr. I. budżetu krajowego; 3) Sprawozdanie o projekcie ustawy tyczącej się ulg legalizacyjnych w sprawach hipotecznych drobiazgowych.

Izba uchwała zgodnie z tą propozycją bez rozprawy.

Przystąpiono do porządku dziennego.

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie prosby gminy Serwery o przyjęcie na fundusz krajowy kwoty 202 zł. 75 ct. należącej się gminie Tarnopol za utrzymanie Anny Wołoszyn w domu ubogich.

Sprawozdawca p. Wereszczyński wnosi odesłanie tego przedmiotu do komisji budżetowej.

Izba bez rozprawy uchwała zgodnie z powyższym wnioskiem.

Następuje:

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego o petycyach kilku gmin w sprawieniżenia prestacji na płace nauczycieli.

Sprawozdawca p. Chamiec wnosi odesłanie tego przedmiotu do komisji budżetowej

Izba bez rozprawy uchwała zgodnie z tym wnioskiem.

Następuje:

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie petycji emerytowanych nauczycieli tudzież wdów i sierót po nauczycielach o udzielenie lub podwyższenie emerytury, względnie daru z łaski.

Sprawozdawca p. Chamiec wnosi odesłanie sprawozdania niniejszego do komisji budżetowej.

Izba uchwała zgodnie z powyższym wnioskiem.

Następuje:

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie przeistoczenia 7-klasowej szkoły żeńskiej w Brodach na wydziałową.

Sprawozdawca p. Chamiec wnosi odesłanie tej sprawy do komisji szkolnej.

Izba uchwała zgodnie z tym wnioskiem bez rozprawy.

Następuje:

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie stałego uregulowania stosunków Skarbu krajowego.

Sprawozdawca poseł Romanowicz zwraca uwagę, że w druku sprawozdania zaszły następujące omyłki:

1) na stronie 11 w wierszu 5 od góry zamiast słowa „mniemanoby“ ma być „muisianoby“;

2) na stronie 13 w wierszu 7 z dołu zamiast słowa „kursów“ ma być „kursu“;

3) na stronie 14 w wierszu 5 od góry należy wykreślić słowo „czyli“;

4) na stronie 21 we wniosku pierwszym zamiast słowa „wcześniej“ ma być „wcześniejszej“.

Następnie wnosi sprawozdawca przekazanie tej sprawy komisji budżetowej.

Izba uchwała zgodnie z wnioskiem bez rozprawy.

Następuje:

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego o szkołach rolniczych, szkole gorzelniczej, gorzelni, folwarku i torfiarni w Dublanach.

Sprawozdawca p. Wereszczyński wnosi odesłanie tego sprawozdania do komisji gospodarstwa krajowego.

Izba uchwała bez rozprawy zgodnie z wnioskiem sprawozdawcy.

Następuje:

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego o popieraniu kultury krajowej na polu budowli wodnych.

Sprawozdawca p. Wereszczyński wnosi odesłanie tego sprawozdania do komisji gospodarstwa krajowego.

Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy.

Następuje:

Propozycja Wydziału krajowego co do wyboru 3 członków Rady nadzorczej Banku krajowego.

Sprawozdawca p. Edward Jędrzejowicz czyta następującą propozycję Wydziału krajowego:

P r o p o z y c y a

Wydziału krajowego w sprawie wyboru trzech członków do Rady nadzorczej Banku krajowego,

Wysoki Sejmie!

Z dniem 31. grudnia 1892 gasną mandaty trzech członków Rady nadzorczej Banku krajowego, a mianowicie mandaty powierzone pp. Augustowi Gorayskiemu, Józefowi hr. Męcińskiemu i Dr. Gustawowi Romerowi.

Na podstawie §. 71 statutu Banku krajowego Wydział krajowy ma zaszczyt przedstawić Wysokiemu Sejmowi wniosek wybrania na członków Rady nadzorczej Banku krajowego ponownie pp. Augusta Gorayskiego, Józefa hr. Męcińskiego i Dr. Gustawa Romera.

Sprawozdawca wnosi przystąpienie bezwzględnie do tego wyboru

Izba uchwała zgodnie z wnioskiem sprawozdawcy.

Marszałek wzywa na skrutatorów pp. Łączynskiego, Okuniewskiego, Viviena, Merunowicza i Bobczyńskiego.

Po zebraniu kartek do głosowania przystępuje Izba, w czasie obliczenia głosów przy skrutynium, do następnego punktu porządku dziennego, którym jest:

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie odrestaurowania wnętrza kościoła przy szpitalu św. Łazarza w Krakowie.

Sprawozdawca p. Hoszard wnosi odesłanie tego przedmiotu do komisji budżetowej.

Izba bez rozprawy uchwała zgodnie z tym wnioskiem.

Następuje:

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w sprawie urządzenia nowo wybudowanych dwóch pawilonów w zakładzie dla obłąkanych na Kulparkowie.

Sprawozdawca p. Hoszard wnosi przekazanie tego przedmiotu komisji budżetowej

Izba bez rozprawy uchwała zgodnie z tym wnioskiem.

Następuje:

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w sprawie przeniesienia plac maszy-

nisty zakładu dla umysłowo chorych na Kulparkowie i szpitala św. Łazarza w Krakowie z rubryki II. do rubryki I.

Sprawozdawca p. Hoszard wnosi odesłanie tego przedmiotu do komisji budżetowej.

Izba uchwała zgodnie z tym wnioskiem.

Następuje:

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego z preliminarzem galic. funduszów propinacyjnych na rok 1893.

Sprawozdawca p. Sawczak wnosi odesłanie tego przedmiotu do komisji budżetowej.

Izba uchwała zgodnie z tym wnioskiem.

Następuje:

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego o projekcie ustawy, tyczącej się ulg legalizacyjnych w sprawach hipotecznych drobiazgowych.

Sprawozdawca p. Sawczak wnosi odesłanie tego sprawozdania do komisji prawniczej.

Izba uchwała zgodnie z wnioskiem sprawozdawcy.

Następuje:

Wybór czterech sekretarzy, czterech kvestorów i dwunastu rewidentów.

Marszałek powołuje na skrutatorów pp. Skrzyńskiego, Rosenstocka, Kozłowskiego Włodzimierza, Dziejuszycyckiego Klemensa, Langiego i Rayskiego.

W sprawie formalnej przemawia p. Stan. hr. Badeni i wnosi, by Izba od razu przystąpiła do wyboru komisji, który to wybór tworzy następny punkt porządku dziennego.

Izba uchwała zgodnie z tym wnioskiem.

Marszałek zarządza więc wybór komisji budżetowej z 18 członków, gospodarstwa krajowego z 17 członków, prawniczej z 10 członków, petycyjnej z 24 członków, administracyjnej z 17 członków i szkolnej z 17 członków.

Do skrutynium powołuje Marszałek dodatkowo p. Herasymowicza.

Po zebraniu kart głosowania zawieszają Marszałek posiedzenie na 5 minut celem obliczenia głosów.

Po przerwie pięciominutowej otwiera Marszałek posiedzenie na nowo.

P. Rosenstock zdaje sprawę ze skrutynium wyboru 4 sekretarzy, 4 kwestorów i 12 rewidentów.

Na 83 głosujących wybrani sekretarzami pp. Trzeciecki, Paszkowski, Siczynski i Wiktor.

Na 84 głosujących wybrani kwestorami pp. Antoniewicz, Golejewski, Korytowski i Torosiewicz Emil.

Na 82 głosujących wybrani rewidentami pp. Antoniewicz, Bobczyński, Dzieduszycki Klemens, Goldman, Kowalski, Merunowicz, Olpiński, Palch, Siczynski, Siemiginowski, Szeliski, Wolański Mikołaj.

Posel Rosenstock zdaje sprawę ze skrutynium dokonanych wyborów komisji.

Na 80 głosujących wybrani:

Do komisji budżetowej pp. Abrahamowicz, Badeni Stanisław, Chrzanowski, Czyżewicz, Dunajewski, Goldman, Jędrzejowicz Stanisław, Kowalski, Kozłowski Włodzimierz, Madeyski, Marchwicki, Romańczuk, Scipio, Skrzyński, Skałkowski, Stadnicki Jan, Szczepanowski, Zagórski.

Do komisji gospodarstwa krajowego pp. Antoniewicz, Dydyński, Gorayski, Gnoiński Jan, Gross, Lange, Polanowski, Potocki Roman, Puzyna, Rosenstock, Sapieha, Stadnicki Stanisław, Struszkiewicz, Schnell, Tarnowski Jan, Vivien, Wodzicki Ludwik, Zamoyski.

Do komisji prawniczej pp. Dworski, Fruchtman, Klemensiewicz, Krynicki, Lenartowicz, Madeyski, Rożankowski, Weigel, Zoll, Żywicki.

Do komisji petycyjnej pp. Barański, Barabasz, Bobczyński, Dzieduszycki Klemens, Golejewski, Hamorak, Kapri, Klemensiewicz, Kułaczkowski, Mazaraki, Merunowicz, Micewski, Michalski, Mizia, Ochrymowicz, Sawa, Siemiginowski, Sirko, Strzygowski, Stręk, Szeliski, Tyszkowski, Wolański Mikołaj, Żardecki.

Do komisji administracyjnej pp. Dworski, Horodyski Bronisław, Jędrzejowicz Adam, Koziebrodzki Szczesny, Kozłowski Zygmunt, Paszkowski, Pilat, Popowski, Romer Gustaw, Szepczycki, Teliszewski, Torosiewicz Mikołaj, Trzeciecki, Wiktor, Wodzicki Antoni, Zbyszewski, Ziemiałkowski, Żywicki.

Do komisji szkolnej pp. Asnyk, Badeni Stanisław, Balasits, Czartoryski, Dunajewski

Albin, Dzieduszycki Wojciech, Kułowski, Paszkowski, Pilat, Potoczek, Raczyński, Rayski, Romańczuk, Solecki, Szczepanowski, Tarnowski Stanisław starszy, Tarnowski Stanisław młodszy, Zoll.

Marszałek, po skonstatowaniu rezultatu wyborów do każdej z wymienionych komisji z osobna, wzywa wybrane komisje do ukonstytuowania się i podania do wiadomości biura marszałkowskiego wyniku ukonstytuowania.

P. Łączyński zdaje sprawę z wyboru 3 członków Rady nadzorczej Banku krajowego.

Na 86 głosujących wybrani pp. August Gorayski, Józef hr. Męciński i Dr. Gustaw Romer.

Marszałek konstatuje, że powyżej wymienieni panowie, zostali wybrani członkami Rady nadzorczej Banku krajowego, a przeto propozycja Wydziału krajowego została zatwierdzoną.

Przemawia w sprawie formalnej p. Weigel i wnosi, by dwa sprawozdania, a mianowicie: sprawozdanie Wydziału krajowego z wnioskiem o udzielenie c. k. Rządowi opinii względem przeniesienia gminy i obszaru dworskiego Pivoda z okręgu c. k. Sądu powiatowego w Siemniawie do okręgu c. k. Sądu powiatowego w Jarosławiu i sprawozdanie Wydziału krajowego z wnioskiem o przeniesienie gminy i obszaru dworskiego Zalesie z okręgu c. k. Sądu powiatowego w Złotym Potoku do okręgu c. k. Sądu powiatowego w Monasterzyskach, które na posiedzeniu z dnia 9. b. m. przydzielone zostały komisji administracyjnej, przekazać komisji prawniczej.

Izba uchwała zgodnie z tym wnioskiem bez rozprawy.

Marszałek wzywa p. sekretarza Dra Paszkowskiego, by odczytał wniesioną interpelację.

Sekretarz p. Paszkowski czyta następującą interpelację:

I n t e r p e l a c y a.

Do Wysokiego Wydziału krajowego we Lwowie.

Ponieważ zmiana obecnej ustawy drogowej jest ważną i piekącą kwestyą dla uregulowania prestacji szarwarkowych, podpisani zapytują Wysoki Wydział krajowy, czy i kiedy myśli

przyjść przed Wysoką Izbę z projektem o zmianę ustawy drogowej po myśli wniosków posła Siczynskiego z r. 1887, posła Kramarczyka z r. 1890, posła Bobczyńskiego z r. 1892 oraz posła Barabasza z r. 1892, t. j., by prestacje w naturze zostały zniesione, a zastąpione dodatkami do podatków stałych, tak w gminie, jako i na obszarze dworskim opłacanych, nie przewyższając jednak 15% takowych, zaś budowę mostów i złoćów oddać do dyspozycji Rad powiatowych.

Lwów dnia 10. września 1892.

Interpelujący: Fr. Kramarczyk, J. Potoczek, W. Stręk, Barabasz, Huryk, Romańczuk, Oku-

niewski, Hamorak, Rożankowski, Bobczyński, Korol, Herasymowicz, Kułakowski, Zbyszewski, Klemensiewicz, Szczepanowski, Kowalski.

Marszałek oznajmia, iż interpelację tę zakomunikuje Wydziałowi krajowemu.

Po wyczerpaniu porządku dziennego Marszałek zamyka posiedzenie i oznajmia, iż o dniu i godzinie następnego posiedzenia zawiadomi pp posłów pisemnie, przesyłając im porządek dzienny.

Koniec posiedzenia o godzinie 12 minut 15 w południe.

Marszałek krajowy:

Eustachy Sanguszko w. r.

Sekretarze:

Józef Wiktor w. r.

X. Mikołaj Siczynski w. r.